

Мельниченко В.С.

студент,

*Інститут підготовки кадрів для органів прокуратури України
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

*Науковий керівник: **Веніславський Ф.В.***

кандидат юридичних наук, доцент,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Як відомо, органи прокуратури покликані здійснювати нагляд за дотриманням прав та свобод людини при досудовому розслідуванні, при відбутті покарання, здійснюють представництво громадян у суді тощо. Для початку слід визначити, що саме є конституціоналізмом? Конституціоналізм – це теорія і практика організації державного і суспільного життя у відповідності з ідеєю конституційно-правового обмеження державно-владної діяльності, забезпечення індивідуальної свободи, прав і свобод кожної людини. В Україні прокуратура не відноситься до жодної з гілок державної влади, а тому, на думку автора саме вона здійснює правове обмеження державної влади, не допускаючи порушень основних прав людини з боку органів виконавчої та судової влади. Включення розділу «Прокуратура» до чинної Конституції свідчить про те, що в Україні юридично існує конституціоналізм. Ліквідація прокуратури призведе до того, що конституціоналізм перестане існувати в нашій державі, оскільки відсутність нагляду за дотриманням прав та свобод людини призведе до свавілля та зловживання або перевищення влади стосовно громадян України, іноземців та осіб без громадянства та до неможливості осіб оскаржувати дії органів державної влади, а це йде певним чином скасування деяких прав та свобод людини та громадянина. Але наявність Конституції та наявність прокуратури не завжди свідчить про те, що в державі існує конституціоналізм. Візьмемо до прикладу таку тоталітарну державу як СРСР, де повністю нівелювалися права громадян, головним був принцип «Інтереси держави вище всього». Прокуратура тоталітарного режиму СРСР проводила нагляд лише за дотриманням законів, не звертаючи уваги на природні права людини. Про наявність конституціоналізму можна говорити лише в демократичних державах, якою наразі є Україна, де інтереси

громадянина ставляться вище інтересів держави. На думку автора, саме органи прокуратури покликані забезпечити захист цих інтересів. У статті 121 Конституції України вказано, що на прокуратуру покладаються такі обов'язки, як: представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом; нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство; нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян; нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами. Щодо нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство: прокуратура слідкує, аби при проведенні даних дій, органи виконавчої влади не порушували права та свободи громадян, навіть тих, які вчинили злочин.

Але дивлячись на останні події, що відбуваються в Україні, на думку автора, компетенцію прокуратури необхідно розширювати, а не звужувати, як це зроблено в новому ЗУ «Про прокуратуру»:

1. Окупація Російською Федерацією Автономної Республіки Крим, а також її сприяння сепаратистським рухам в Луганській та Донецькій областях вимагає, на думку автора додати до функцій прокуратури нагляд за дотриманням прав і свобод вимушених переселенців.

2. Зловживання владою органами законодавчої та судової влади та прийняття деяких рішень, що порушують деякі права та свободи людини громадянина, вимагає також включити до компетенції органів прокуратури України, таку функцію, як нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами законодавчої та судової влади України.

Вище було вказано, що конституціоналізм – це обмеження державно-владної діяльності. І саме тому, доречним було би, що б прокуратура здійснювала нагляд за всіма гілками державної влади в Україні щодо захисту основних прав і свобод людини і громадянина.

Але в Україні є ще державні органи, які також не відносяться до жодних з гілок державної влади. Це Служба Безпеки України,

Президент України, Укрпошта інші? Чи потрібен за ними нагляд? За Укрпоштою та Президентом, автор вважає, що так. А ось чи потрібен нагляд за Службою Безпеки України, яка стоїть на варті територіальної цілісності та державного суверенітету України та проводить боротьбу з тероризмом? Звісно, в демократичній державі інтереси особи вище інтересів держави. Але в даному випадку, якщо держава втратить суверенітет над будь-якою своєю територією, то про права та свободи людини і громадянина говорити вже не варто. Наприклад: Російська Федерація, яка, порушивши усі норми міжнародного права, окупувала територію суверенної України, значно порушує права та свободи наших громадян і на жаль, фактично наші громадяни там залишилися без захисту. Те ж саме можна сказати і про російських найманців, які діють на Східній Україні у складі терористичних організацій «ДНР» та «ЛНР». Виходячи з цього, можна сказати, що нагляд за Службою Безпеки України потрібен, але при захисті територіальної цілісності та державного суверенітету Служба Безпеки України має право обмежувати, та навіть скасовувати деякі права громадян з метою їхнього ж захисту.

Шаповал В.В.

студент,

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ЛЮСТРАЦІЇ В УКРАЇНІ

Згідно із Законом України «Про очищення влади» від 16.09.2014 очищення влади (люстрація) – це встановлена цим Законом або рішенням суду заборона окремим фізичним особам обіймати певні посади (перебувати на службі) (крім виборних посад) в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

Очищення влади (люстрація) здійснюється з метою недопущення до участі в управлінні державними справами осіб, які своїми рішеннями, діями чи бездіяльністю здійснювали заходи (та / або сприяли їх здійсненню), спрямовані на узурпацію влади Президентом України Віктором Януковичем, підбив основ